

Молодий комуніст

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган Кіровоградського обласного ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня 1939 р.

Четвер, 3 лютого 1983 року

№ 15 (3211).

Ціна 2 коп.

ПОПЕРЕДУ — СІМЕЙНІ ЕКІПАЖІ

Активно включилися в чистимісячник по нагромадженню органічних добрив на полях механізатори колгоспу імені Леніна. У господарстві створено два загони родючості, до складу яких входять трактористи, що водять швидкохідні Т-150 та ЮМЗ-6.

— Механізований загін тракторної бригади № 1 щодня транспортує на поля понад 600 тонн добрив, — розповідає головний агроном господарства Г. Г. Варан. — Найвищих виробітків добиваються трактористи Олександр Старенченко, Леонід Колоколов та Анатолій Березевек.

На 135—140 процентів виконують денні завдання сімейні екіпажі потужних Т-150 у складі Григорія Олександровича Ківерника та його сина Анатолія, а також їхніх постійних суперників по соціалістичному змагання Анатолія Григоровича Слишова і його сина Володимира.

Безперебійну роботу тракторних агрегатів забезпечують бульдозеристи Віктор Грибой, Веніамін Сипаренко і комуніст Борис Ютиш.

Загін родючості колгоспу імені Леніна достроково виконав завдання першої половини чистимісячника по нагромадженню і вивезенню на поля органічних добрив.

А. МОСІН,
завідуючий відділом
редакції районної
газети «Радянське
село».

М. Новоукраїнка.

ЩОДЕННИМИ ТУРБОТАМИ ПРО ВРОЖАЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ОДИНАДЦЯТОЇ П'ЯТИРІЧКИ ЖИВУТЬ МОЛОДІ ХЛІБОРОБИ ОБЛАСТІ. ВОНИ УСВІДОМЛЮЮТЬ, ЩО УСПІШНЕ ПРОВЕДЕННЯ ВЕСНЯНО-ПОЛЬОВИХ РОБІТ ЗАЛЕЖАТИМЕ ВІД СВОЄЧАСНОЇ І ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ ТЕХНІКИ, А ВРОЖАЙНІСТЬ УСІХ КУЛЬТУР — ВІД КОНДИЦІЙ ПОСІВНОГО МАТЕРІАЛУ, ДОСТАТКУ ОРГАНІЧНОЇ І МІНЕРАЛЬНОЇ ПОЖИВИ В ҐРУНТІ.

Тракторист колгоспу «Червоний прапор» Олександрівського району Сергій НАДТОНА, недавно повернувшись з лав Радянської Армії, активно готується до весняно-польових робіт. Комсомолец вже відремонтував свого трактора і підвозить на ферму корми.

**РЕЗЕРВИ
РЕМОНТНИКІВ**

Заздалегідь готують техніку до весняно-польових робіт механізатори нашої тракторної бригади. Відразу після завершення осіннього комплексу дві ланки ремонтників взяли за відновлення ґрунтообробної і посівної техніки. Старанно попрацювали слюсарі М. Сергієнко, А. Стомба, М. Бесараб, В. Гичкін і В. Бондаренко,

котрі ще в грудні рапортували про закінчення лагодження культиваторів, сіялок і борін.

Поспішають механізатори і з ремонтом тракторів. Сім агрегатів уже налагоджені, ще п'ять будуть поставлені на лінійку готовності незабаром.

Ремонтні роботи дешо стримуються через нестачу запасних частин. Але ми вишукуємо додаткові резерви, аби наперекір труднощам зустріти трудову весну у всеозброєнні. Зокрема, налагодили реставрацію старих запчастин. Цим займаються токар М. Рожков і майстер-наладчик М. Кравець.

М. ГОЛУБ,
бригадир тракторної
бригади № 2 радгоспу
«Реконструктор»,
Долинський район.

ОЗИМИНІ — ПОЖИВУ

300 гектарів озимої пшениці і стільки ж люцерни підживили азотом селітрою у січні механізатори нашого радгоспу Олександр Нужний, Степан Сорока і Петро Гриджук. Всі вони — молоді виробничники, працюють на агрегатах ІРМГ-4.

Через несприятливі погодні умови у ці дні ми не маємо можливості підживлювати посіви нагемним способом. Тому з нетерпінням чекаємо прибуття своїх крилатих помічників — літаків сільськогосподарської авіації.

М. ШЕВЧУК,
головний агроном
радгоспу «Ігульський»,
Устинівський район.

Наш обов'язок

Комсомольці Кіровоградського обласного госпіталью інвалідів Великої Вітчизняної війни підтримали почин москвичів, які працюють під девізом, «Честь і слава — по труду!».

Госпіталь є республіканською школою передового досвіду. Його колектив записано в Книгу трудових звершень області. Всім нам слід працювати так, щоб виправдати виявлене довіря. Адже у нас поправляють своє здоров'я люди, які відстояли в боях мир і життя на землі, наше щастя.

Сумлінно ставляться до своїх обов'язків комсомольці Т. Дерш, В. Захаревич, Л. Загородня та багато інших молодих медиків. Але і в нашому колективі є невикористані резерви. Про це йшлося на

Л. ІГНАТЬЄВА,
секретар комсомольської організації,
м. Кіровоград.

В ОБКОМІ ЛКСМУ УКРАЇНИ

В ПОХІД, БЕРЕЖЛИВІ!

Секретаріат обкому ЛКСМУ спільно з управлінням облпостачзбуту Головного управління УРСР та Кіровоградським підприємством «Енергонагляд» об'єднання «Дніпроенерго» прийняв постанову про участь у створенні республіканського «Комсомольського рахунку економії та бережливості одинадцятої п'ятирічки».

Постановою зобов'язано комітети комсомолу, штаби «КП» забезпечити активну участь у цьому поході всіх первинних комсомольських організацій.

Республіканський «Комсомольський рахунок економії та бережливості» створюється з метою посилення режиму економії як однієї з найважливіших умов підвищення продуктивності праці, успішного виконання завдань одинадцятої п'ятирічки. Він передбачає подальше піднесення ролі комсомольських організацій в пошуках резервів виробництва, широке залучення комсомольців і молоді в боротьбу проти безгосподарності і марнотратства, сувору економію на кожному робочому місці.

КРЕБ являє собою систему постійно здійснюваних заходів комсомольських організацій, спрямованих на виховання у кожного молодого робітника і спеціаліста комуністичного ставлення до народного добра і праці, розширення участі молоді в управлінні виробництвом.

При комітетах комсомолу всіх первинних організацій створюються сектори «Комсомольського рахунку економії та бережливості».

Штаби і пости «КП», сектори КРЕБ спільно з органами народного контролю, енергонагляду, підрозділами Держпостачу УРСР, спеціалістами, передовиками і новаторами виробництва повинні спрямовувати молоді на посилення режиму економії, регулярно проводити рейди і перевірки використання матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів, по виявленню резервів економії а також вносити конкретні пропозиції по їх наслідках на розгляд адміністрації, зборів трудових колективів, наполегливо добиватися усунення виявлених недоліків.

Комітети комсомолу спільно з адміністрацією щокварталу підбивають підсумки роботи комсомольських організацій по створенню КРЕБ, нагороджують переможців.

Первинні організації, які за підсумками року зроблять найбільший внесок у комсомольський рахунок економії та бережливості, будуть представлені до нагородження дипломами та преміями ЦК ЛКСМУ, Держпостачу УРСР та Міненерго УРСР.

В похід, бережливі!

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ЗАВОД «ЧЕРВОНА ЗІРКА» ТУТ ДОСТРОКОВО ЗАВЕРШИЛА МОНТАЖНІ РОБОТИ В ЦЕХУ МЕТАЛОВИРІВ КОРПУСУ № 14 КОМСОМОЛЬСЬКО-МОЛОДІЖНА БРИГАДА СУ-200 (КЕРІВНИК СЕРГІЙ СОЛОВЬОВ) З НАЙВИЩОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦЮЮТЬ НА УДАРНИЙ БУДОВІ ЧЛЕНИ ЦЬОГО КМК ВАСИЛЬ ГРУШКОВСЬКИЙ ТА ВОЛОДИМИР ПЕТЛИЦЬКИЙ (НА ЗНІМКУ).

Фото В. БОГОМОЛЬЦЯ.

У минулому році молоді доярки колгоспу імені Дзержинського Компаніївського району Олена КОЛЕСНИК і Наталя БОНДАРЕНКО наділи від кожної порови майже по три тисячі кілограмів молока. Непогано працюють дівчата і нині: середньодобові надії у їх групах сягають 8 кілограмів. Олена і Наталя — депутати Компаніївської селищної Ради народних депутатів.

Фото Л. МИРГОРОДСЬКОГО.

ПРОФОРІЕНТАЦІЯ: ПІДКАЖЕ ПСИХОЛОГ

Ще на шкільній лаві визначили свій життєвий шлях дві тисячі десятикласників Харкова. Допомогли їм у цьому психологи центру профорієнтації молоді, що діє у Комінтернівському районі міста.

— Ми розробляємо науково обґрунтовані методи, які сприяють вибору спеціальності до душі, створюємо систему інформації для школярів про різні групи професій, — говорить керівник центру Ю. Й. Потапов. — У полі зору наших спеціалістів — учні 4—10 класів. Саме в такому віці у них відбувається формування серйозних життєвих інтересів, і ми стараємося активно впливати на цей процес. Допомогаємо школярам не тільки знайти себе у тій чи іншій сфері, але й співвіднести при цьому особисті нахили з потребами суспільства. Використовуючи спеціальні тести, проводимо індивідуальні консультації для старшокласників.

Психолог видає також рекомендації при зарахуванні підлітка до однієї з груп навчально-виробничого комбінату.

(РАТАУ).

На допомогу старшокласникам

Обласна бібліотека для юнацтва імені О. Бойченка надає допомогу старшокласникам у вишенні програмного матеріалу з літератури. У читальному залі обладнаною книжковою виставкою, полицями, матеріали яких розповідають про життя, історію написання відомих творів письменника, творчість якого вивчається у 8—10 класах.

Ось і недавно в бібліотеці відбувся літературний вечір «Співець російського характеру», присвячений 100-річчю з дня народження О. М. Толстого.

Цікаву розповідь про дитині і юнацькі роки письменника, про перші його літературні спроби підготувала для учасників вечо-

ра старший бібліотекар Л. Чигрин.

На прохання десятикласників міської середньої школи № 11 бібліотекар О. Соляникова зробила бібліографічний огляд літератури «Утрачена і повернена Батьківщина».

Завершився вечір прослуховуванням унікальних записів «Перед мікрофоном — Олексій Толстой». Звучали фрагменти відомої статті письменника «Що ми захищаємо», уривки інтерв'ю письменника, яке він дав 1943 року для кінохроніки, відоме в історії під назвою «Ми росіяни — оптимісти».

Старшокласники дізналися багато нового, цікавого.

Н. КОЛОДОВА,
старший бібліотекар
обласної бібліотеки
для юнацтва імені
О. Бойченка.

До лав Червоної Армії М. Г. Кивгилу призвав іще до початку війни Олександрівський райвійськомат.

Хто знає гіркоту відступу в покельному черзні сорок першого, той пам'ятає легенди-оповіді про бійців 96-ї гірської стрілецької дивізії, яку згодом було перейменовано

Під прапором цієї дивізії стає кавалером трьох орденів Слави наш земляк гвардії старший сержант Микола Григорович Кивгил.

Йшов березень 1944 року. Бійці дивізії, що входила до складу 33-го стрілецького гвардійського корпусу, в якому був і М. Г. Кивгил, у важких

неї — метрів п'ятдесят, але дуже довгі вони, ці заміновані метри!

З ворожої траншеї вже долинали приглушена розмова. Як сніг на голозу, вриваються в траншею бійці Кивгили: вони прийшли з боку мінного поля. П'ятьох гітлерівців знищили розвідники, двох забрали з собою. «Язички» виявились добре поінформованими.

Наступного дня, 27 квітня, під час однієї з атак гвардійця Кивгилу було поранено вдріг за два місяці боїв у Молдавії.

Сім разів салютувала Москва бійцям 2-го Українського фронту, в складі якого була й 14-та гвардійська дивізія.

12 серпня 1944 року Кивгил зі своїм відділенням увірвався в село Добровку і зав'язав бій, закріпившись у крайніх будівлях. Відділення знищило п'ятьох і взяло в полон двох фашистів з ручним кулеметом.

Прикриваючи фланг батальйону, відділення Кивгили того ж дня відзначилось у бою за село Дельне.

14 серпня окупанти кинули в бій батальйон нових надважких танків. Але й з цього нічого у них не вийшло. 10 «королівських тигрів» стали трофеями.

У Польщі, після того, як частини 14-ї гвардійської оволоділи центром авіаційної промисловості, гвардії підполковник Жичицьков вручив Кивгилі другий орден Слави.

22 січня 1945 року, під час форсування Одера, Кивгил під вогнем гітлерівців переправив у тил тяжкопораненого заступника командира батальйону по політчастині. Микола Кивгил й не думав назіти, що здійснює подвиг: так, як він, зробив би кожен комуніст.

Через місяць після Перемоги над фашистською Німеччиною до військової біографії ставдильського хлібороба було вписано ще одну яскраву сторінку: Микола Григорович удостоївся найвищої солдатської нагороди — ордена Слави I ступеня.

В. ГОРЕНКО,
громадський кореспондент «Молодого комунара»,
с. Йосипівка
Вільшанського району.

РОДОМ НА УРОК МУЖНОСТІ З ЛЕГЕНДИ

Микола Григорович Кивгил нині на заслуженому відпочинку. Він живе в селі Мошнах на Черкащині (народився в селі Ставдиль Олександрівського району нашої області).

Кілька разів приїздив М. Г. Кивгил в Йосипівку, щоб зустрітися з коляшніми одноподчанами. Бував і у свого бойового побратима — жителя села Йосипівки Івана Юхимовича Герасимчука. Тоді вони довго згадували ті вогненні дороги війни, якими довелося пройти обом.

Микола Григорович брав участь у визволенні нашого району від німецько-фашистських загарбників, зокрема Йосипівки та Вільшанки.

в 14-у гвардійську стрілецьку дивізію імені Яна Фабриціуса. В 41-му стрілецькому полку цієї дивізії воювали гвардії старший сержант помічник командира взводу М. Г. Кивгил, житель Йосипівки кулеметник О. Д. Пастушок та зв'язовець полку І. Ю. Герасимчук, інші уродженці Вільшанського району (всього їх у дивізії було 23).

Як свідчить Герой Радянського Союзу письменник Сергій Борзенко, колишній військовий кореспондент газети 18-ї армії «Знамя Родины», він особисто бачив наказ, у якому гітлерівське командування вимагало від своїх головорізів: «... бійці і командири Шепетівської (14-ї гвардійської) стрілецької Вінницької Червонопрапорної імені Я. Фабриціуса дивізії в полон не брати, а розстрілювати на місці».

умовах форсували Синюху.

— Німці чинили відчайдушний опір. Бій ішов не на життя, а на смерть, — згадує той час Микола Григорович. — І ось 21 березня 1944 року Вільшанку було визволено від гітлерівських загарбників.

... Наприкінці квітня 1944 року Кивгил розвідував з групою бійців передній край аероної оборони біля міста Григоріополь. «Дністер долає ось у цьому місці, — гвардії майор Данилов оліацем показав на карті район висоти 168,6 — Потім атакує крайній бліндаж у Пугачені і там дістає полоненого. Бажаю, щоб це був офіцер...»

Спаляють освітлювальні ракети, зловісно висистують траєкторії кулі. А до ранку треба повернутися назад. Попереду, в невеличкому ялиннику, — кулеметна точка. До

УРОК ЕСТЕТИКИ

ДІТИ МАЛЮЮТЬ КАЗКУ

Чи не найчисленніший у Знамянському Будинку піонерів гурток образотворчого мистецтва. Відвідують його не тільки піонери, а й жовтеньга, старшокласники.

Третокласник Сашко Нужний членом гуртка третій рік. Дорогу сюди Сашкові допомогла знайти його бабуся Віра Антонівна Гарба. В минулому викладачка, вона не могла не помітити, що хлопчик має здібності до малювання. Працівники районного Будинку піонерів, куди бабуся привела внука, переглянули Сашкові малюнки й запросили його відвідувати гурток образотворчого мистецтва.

Вперше із Сашковим малюнками школярі ознайомилися на Новорічному святі. Учасникам святкових ранків запам'ятались пухлясті білочки, вухаті зайченята, кумедні ведмедики.

Над усе любить Сашко

малювати тварин. Та він не обмежується ними. Пробує себе в тематичних композиціях. Багато читає хлопчик про героїзм радянських воїнів у роки Великої Вітчизняної війни, дивиться кінофільми. Вразивши від побаченого, прочитаного йому хочеться поділитися зі своїми ровесниками. Ось тоді О. Нужний і береться за олівець, пензлик.

Недавно юний художник став переможцем міського конкурсу «За дитинство» частини есенції, країно рідна!»

Сашкові ще не виповнилося десяти, але він уже вибрав для себе майбутню професію: хоче бути художником.

Керівник гуртка образотворчого мистецтва розповідає:

— Захоплення у моїх вихованців одне — малювання. Але помітно, що коло інтересів у них значно ширше. Взяти, напри-

клад, Тоню Берлін. Не пропускає вона жодної репетиції драмгуртка.

Ні; не спечіна майстерність цікавить її. Тоня мріє стати художником-модельєром. Сьогодні драмгуртківці не пекують слушними порадами дівчинки. А кілька днів тому в Будинку піонерів відбулася прем'єра вистави «Червона Шапочка», головна героїня якої наділа барвисте, оригінальне вбрання запропоноване Тоню Берлін.

Тоніна подруга Нілія Сотруга виготовляє декорації. Про яскравий хист і художній смак Ірини Хомутовської свідчать художні розписи керамічних виробів.

Важко дібрати Олені Берлінській слова, щоб розповісти, ким стала для неї Галіна Лук'яніва. Перша вчителька навчила читати, писати, лічити. Це завдяки їй сьогодні Олена — відмінниця восьмого

класу. Галіна Лук'яніва виявила у маленькій Олені художній хист.

Восьмий рік відвідує Олена гурток. Її малюнки густі, насичені. Малює, чим живе, цікавиться. У праці Олена старанна, ескізи у неї завжди виразні.

— Що для мене в малюнку найголовніше? — перепитує вона. — Яскраві фарби, фантазія. Наприклад, подобається по пам'яті зображати сцени з казок, мультиплікаційних фільмів. Радісно стає тоді, малюнок не такий, як у інших, у ньому є щось моє. Фантазію, вигадую...

Після закінчення десятирічки Олена Берлінська вступатиме до поліграфічного інституту. Мріє стати оформлювачем книг.

Ще не один рік навчатися хлопчикам і дівчаткам у школі. Хтозна, який виберуть вони життєвий шлях після закінчення десятирічки. Та безсумнівно є те, що на все життя вони зберуть любов до живопису, почуття прекрасного, захоплення улюбленою справою.

Т. КУРЛЮК.

На побачення з прекрасним

У ленінській кімнаті районної лікарні міста Новомиргорода професійковий комітет організував виставку дитячих малюнків.

Діти — найбільші фантазери. У їхньому мисленні переплітаються елементи фантастики і реальності. Радянські люди будують БАМ, розвідують нові родовища нафти і вугілля, зводять нові міста, перебудовують села, ніщо не проходить поза увагу початкувчих художників.

У переважній більшості малюнків розмаїття кольорової гами допомагає розкрити тему. Відвідувачі милуються роботами Світлани Ретяк «СРСР — сім'я народів», Тані Гребенюк — «Дід Мороз», Іри Дуденко — «Мізерна душа», Колі Бурхана — гумористичний малюнок на тему «Ну, Заєць, пострівай!». Малюнки цих юних художників зайняли призові місця.

Звичайно, серед багатьох акварелей, графічних

малюнків фламастером та олівцем є такі, де поряд з витонченою фантазією вживається й найпростіша. Та в дитячій майстерності — безпосередність, схильованість побаченням, відчуттям. Відналегли в роботі хлопчиків і дівчаток і відчуваш у них радість життя, неспокій душі, почуття дружби і братерства до ровесників з інших республік, усвідомлення причетності до боротьби за найбільше благо людства — мир в усьому світі.

Чимало робіт на виставці — результат особистих спостережень над життям. А роботи Світлани Ретяк і Колі Бурхана свідчать про серйозне ставлення авторів до малювання, володіння технікою акварелі. Це добре. Та, на жаль, оригінальних робіт менше, ніж копій. Копіювати корисно. Та краще малювати з натури, щоб оволодіти секретами малюнка, кольору, композиції.

В. ШУЛЬГА.
м. Новомиргород.

ДІЛО ВСІХ І КОЖНОГО

Листів з поміткою «Діалог» переді мною на столі лежить багато. І листів різних. Але мені хочеться почати з одного, якого, до речі, газета опублікувала 6 січня. Комсомолка Ірина Л. з Олександрії пише: «Негідника завжди захищає негідник. Не сумніваюся, що Б. С. — продавець. І не просто продавець — а злодія, шахрай». Що це — крик душі? Може. Але погодьмося — це

Дозаюмо таке і я собі. Буфетниця пивного бару ресторану «Весна» Кіровоградського міського об'єднання громадського харчування М. Мельниченко недолила в кожан келих по 20 мілілітрів пива. Тобто після кожних 25 мала «навару» 35 копійок. А скільки келихів вона продає за зміну?

метою, хто живе за принципом: ти — мені, я — тобі. Про порушення, навіть копійчані, треба говорити голосно!» — сказала з трибуни XIX з'їзду ВЛКСМ старший продавець із Томська А. Степанова.

Саме це заздалегідь сьогодні найважливіше для молодих продавців, яких в області трудиться понад 6 тисяч чоловік. Торік комсомольські проєктористи перевірили більше 150 підприємств торгівлі, і майже на половині з них виявили порушення правил радянської торгівлі. Допускали їх і комсомольці. Так,

ХТО ПОПОВНИТЬ «ЗІРКУ»? НА «МАЛОМУ» СТАДІОНІ

У мальовничому куточку міського саду розташувалася дитяча юнацько-спортивна школа олімпійського резерву з футболу. Під керівництвом восьми кваліфікованих тренерів (деякі з них раніше відстоювали честь Кіровоградського футболу) тут тренуються 27 груп — всього 368 юнацьких футболістів.

Щоб відібрати найбільш потенційних футболістів, тренери школи на чолі з досвідченим фахівцем, директором Ю. Г. Калашниковим організовують першість серед міських загальноосвітніх шкіл. Хлопці, які подають надії, беруться «на замітку» і зараховуються, відповідно до віку, в одну з груп ДЮСШ.

На базі середніх шкіл № 16 та № 19 створено чотири спеціальні класи. Щодня в своєму шкільному спортзалі хлопці займаються фізичною зарядкою. Потім — уроки. Після обіду — переночінок, виконання домашніх завдань. З 16-ї до 18-ї години — тренування. З школами постійно працюють тренери.

За останні роки школа досягла непоганих показників. В останньому — 14 юнаків були удостоєні першого дорослого спортивного розряду.

Та чому ж ніхто з вихованців спортивної школи, яка діє п'ятий рік, не грає (за винятком С. Степанька) у команді майстрів? Чому розірвана ланка ДЮСШ — «ЗІРКА»? Го-

лова причина ось у чому. Коли футболісти закінчують середню школу, то автоматично вибувають із ДЮСШ. Ні, вони не залишають її самі — за штатним розкладом для 17-18-річних юнаків немає тренера. То як і де удосконалювати далі свою майстерність здібним юнкам, коли практично для них зачинено двері у великий спорт?

На обласній нараді, де йшла розмова про проблеми розвитку футболу на Кіровоградщині, фахівці висловлювали чимало пропозицій. Одні за те, щоб зібрати здібних юнацьких футболістів при команді «Трактор», інші пропонують створити футбольні юнацькі клуби в профтехучилищах чи, скажімо, в технікумах.

Думаю, із здібними юними футболістами треба працювати в ДЮСШ і не забувати про них й після закінчення десятиріччя. От, скажімо, підуть ці хлопці працювати на завод. Але ж навіть на багатьох великих підприємствах міста немає футбольних команд, які могли б поповнити вихованців ДЮСШ. Пidetся про те, щоб у провідних колективах фізкультури працювали футбольні секції. З іншого боку хто їх очолює, коли в області є лише 38 штатних тренерів.

Вважаю, що цим фахівцям треба взятися за підготовку тренерських кадрів? Є в нас й такі футбольні спеціалісти, які в

минулому тренували команди, а тепер їм доручено інші ділянки роботи. От би й очолити їм активістів, які б готували резерв «Зірки». Немає чіткого орієнтури і на факультеті фізвиховання педінституту імені О. С. Пушкіна, де є усе для того, щоб навчити майбутніх учителів, громадських інструкторів з колективів фізкультури секретам футболу.

Перше слово тут має сказати обласна федерація футболу. І хай прийдуть в ДЮСШ шефи з підприємств, вузів міста, хай частіше тут бувають тренери «Зірки». Адже є в нас такі спортсмени, які після закінчення дитячо-юнацької спортивної школи стають класними боксерами, легкоатлетами, гімнастами, стрільцями. Та хіба ті, що вибрали собі футбол, не можуть проїнятися справжньою вірою у свої сили і стати поруч з майстрами? Фізкультурні і комсомольські активісти, всі ті, хто вболіває за розвиток футболу в області, повинні допомогти їм на цьому шляху.

А. БЕЗТАКА,
громадський кореспондент «Молодого комунара».

ВІД РЕДАКЦІЇ: А якої думки ви, товариші? Ми просимо продовжити розмову про розвиток футболу в області провідних тренерів, викладачів з факультету фізвиховання педінституту, фізкультурних і комсомольських працівників. Почніть, скажімо, з аналізу роботи в дитячо-підліткових спортивних клубах, ДЮСШ.

Чекаємо ваших листів.

КЛУБ 64-х КЛІТИН

«Вилка»

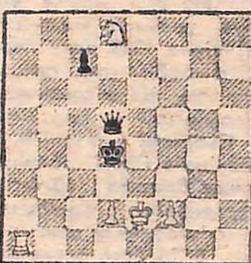
Так образно називають шахісти подвійний напад. Ваша фігура бере на принцип одразу дві фігури противника, що не мають захисту, і це приводить до матеріальних завоювань.

КОНКУРС, КОНКУРС...

Нагадаємо: «Клуб 64-х клітин» продовжує оголошений 15 січня конкурс на складання і роз-

в'язання шахових задач (тоді ми пропонували читачам задачу С. Кирилова і В. Цивільова, на яку вже надійшли десятки відповідей; про правильне розв'язання задач, імена авторів ми повідомимо в наступному випуску «Клубу 64-х клітин»). За правильне розв'язання 25 задач і найбільш оригінальні шахові мініатюри члени «Клубу 64-х клітин» у грудні цього року одержать спеціальні призи редакції і дипломи обласної шахової федерації.

А сьогодні увазі любителів шахів пропонуємо мініатюру, складену Володимиром Забіякою

(село Торговища Новоархангельського району).

Отже, задача № 2 (В. Забіяка):

Білі: Kpd8, Th4, Cc1, Cg4, Kb3, пп: a3, c4, h5.

Чорні: Kpd6, пп: b6, e5, f6.

Мат у три ходи.

СКІЛЬКИ КОШТУЄ КОПІЙКА?

Чотири місяці тому коротеньким листом молодого робітника Анатолія Ш. з міста Кіровоград газета почала розмову про чесність, професійну добросовісність, порядність, про ставлення до свого й чужого, особистого й суспільного. Як ви пам'ятаєте, дорогі читачі, привід для розмови був, здавалось би, незначний — хлопцеві не додали в магазині при розрахунку однієї копійки і він зауважив продавця. Чи правильно вчинив хлопець? Анатолій і сам засумнівався було: «Чи, може, я не правий? Подумаєш — узяла копійку!» Однак редакційна пошта (а з поміткою на конверті «Диалог» звіттовді надійшло понад півсотні листів) переконливо свідчить — Анатолій вчинив правильно, не місце таким явищам у нашому суспільстві.

Сьогодні, завершуючи розмову, ми попросили прокоментувати редакційну пошту останніх днів, висловити свої думки, пропозиції старшого інспектора управління державної інспекції по якості товарів і торгівлі по Кіровоградській області Г. Е. ДАНИКОВА та інструктора відділу робітничої і сільської молоді обкому ЛКСМ України Галину УРСУЛ.

надто категорично. Далі я веду мову про нечесних працівників прилавка, але зараз хочу сказати Ірині — не можна так односторонньо дивитися на людей, які трудяться у торгівлі, сфері обслуговування населення. Нам постійно доводиться бувати у продавців, цікавитися їхніми проблемами, перевіряти, контролювати їхню роботу. І скажу одверто — більшість з них чесні і сумлінні люди, які насамперед дбають про честь, престижність своєї професії, які за довгі роки роботи за прилавком не дали навіть найдрібнішого приводу, щоб бодай не те що звинуватити, а засумніватися у їхній чесності, порядності. І це не тільки передовики сфери торгівлі, таких людей багато. Саме вони визначають обличчя сьогодняшнього працівника радянської торгівлі, саме вони ведуть активну боротьбу з порушниками.

Ще раз перечитую листи читачів «Диалогу», що публікувалися, і ті, що не опубліковані, і переконуюсь — люди вміють цінувати у професії продавця звичливість, дякують за щирі поради, посмішку, за оперативне, якісне обслуговування. Однак покупця не може задовольнити протилежне і обурює нечесність, безсвісність. Тому питання, яке порушила газета у «Диалозі», одразу знайшло відгук.

Державна інспекція по якості товарів і торгівлі до тих фактів, що надходять від читачів, може додати чимало. Наведу кілька з тих, що виявлені протягом недавніх грудня і січня.

Продавець магазину № 16 села Новоєгорівки Новоукраїнської райспоживспілки Л. Синицька продавала томатний сік по 1 карбованцю 95 копійок за трохлітрову банку, самостійно підвищивши ціну на три копійки.

В листак, що надходять до редакції, читачі вдаються до підрахунків.

О. Іванченко з Ідальні № 1 Олександрійського комбінату громадського харчування розрізала буханку хліба, яка коштує 20 копійок, на 13-14 шматочків, за кожен з яких брала по 2 копійки.

На 71 копійку обрахувала покупця буфетниця закускової № 2 міста Новоукраїнки О. Рева. Кухарі Ідальні № 6 м. Світловодська О. Зозуля і В. Данова недоважували в одній порції капустянку 110 грамів, оладок зі сметаною — 50, у склянці сметани — 10 грам.

Таких фактів можна навести більше. Люди, нечесні на руку, на язик, ще трапляються у радянській торгівлі. З ними ведеться належна боротьба. І отримують вони, як мовиться, по заслугі. Так, згадану вище О. Рева за порушення правил радянської торгівлі звільнено з роботи, О. Зозулі і В. Дановій, О. Іванченко винесено суворі догани і їх позбавлено преміальних, матеріали перевірки роботи Л. Синицької передано до товариського суду Новоукраїнської райспоживспілки.

Ханугам не слід потурати. І виводити їх на чисту воду — справа не лише органів внутрішніх справ, інспекції, а всіх людей, комсомольців зокрема.

Г. ДАНИКОВ,
старший інспектор управління державної інспекції по якості товарів і торгівлі по Кіровоградській області.

ЧАС ГОВОРИТИ ВГОЛОС

«Гостріше і принциповіше позинні ставитись на наших комсомольських зборах питання професійної честі і достоїнства продавця. Треба дати рішучий бій тим, хто використовує свою професію з корисливою

недостачі мали комсомолки — продавці міського об'єднання «Промтовари» Т. Нагорна і О. Горденко. Колеги суворо засудили їх, виключивши з лав комсомолу.

За грубе ставлення до покупця, суворі догани об'явлено комсомолкам магазину № 200 міського об'єднання «Продтовари» Т. Самойлової і В. Ярухній. Нетерпимість до порушників правил торгівлі створюють в комсомольсько-молодіжних колективах універсального торговельного об'єднання «Кіровоград» (суворі догани комсомолок Н. Бондаренко, С. Фоміченко, Т. Шевченко, О. Холодній, Р. Цирфу).

Підвищення культури обслуговування, поліпшення організації торгівлі, чесність і порядність радянського продавця — ці питання, які порушувала у серії публікацій обласна молодіжна газета, стали темою для розмови на комсомольських зборах «Сфері обслуговування і торгівлі — зразкову турботу, самовіддану працю молоді!» Збори проходили в грудні минулого року в первинних торговельних організаціях області.

«Кожен комсомолец повинен стати взірцем обслуговування покупців», — так записали в протоколі комсомольських зборів молоді працівники Новомиргородського районного споживчого товариства. «Взяти під комсомольську опіку побутове і торговельне обслуговування працівників МТФ», — намітили комсомольці Новоархангельського побутокомбінату і райспоживтовариства.

Сьогодні більшість молодих працівників торгівлі області ставлять перед собою завдання грацювати під девізом: «Покупцеві — комсомольську турботу і увагу».

Г. УРСУЛ,
інструктор відділу робітничої і сільської молоді обкому ЛКСМУ.

Щовечора в шаховій кімнаті Гайворонського клубу залізничників імені Ворова збираються робітники, інженерно-технічні працівники, інтелігенція міста. На знімку: йде сеанс одночасної гри. Його дає майстер спорту Олег ДОНЧЕНКО (перший зліва).

Будинок на ГІБЕРНСЬКІЙ

Тридцять років виповнилось Музею В. І. Леніна в Празі. Він знаходиться в самому центрі чехословацької столиці, на Гібернській вулиці, 7. Цей старовинний триповерховий особняк нещодавно був вибраний для музею вождя світового пролетаріату. На його фасаді прикріплена меморіальна дошка з написом: «У цьому будинку з 18 по 30 січня 1912 року проходила шоста (Празька) конференція РСДРП, якою керував В. І. Ленін. Конференція підбила підсумок непримиренної боротьби більшовиків проти меншовиків з усіх питань революційного робітничого руху».

1911—1920 роках Народний дім, як тоді називали особняк на Гібернській вулиці, був штабом чехословацького пролетаріату. 1920 року тут був надрукований перший номер газети «Гуде право».

Невдовзі після визволення Чехословаччини Радянською Армією 1945 року в Народному домі, у приміщенні, де проходила колись конференція РСДРП, була відкрита пам'ятна Ленінська кімната. Зібрані в ній документи розповідали про перебування В. І. Леніна в Празі і про роботу VI Всесвітньої конференції РСДРП.

Після перемоги Лютневої революції 1948 року ЦК Комуністичної партії Чехословаччини і уряд республіки прийняли рішення про створення в Народному домі Музею В. І. Леніна. Він був урочисто відкритий 21 січня 1953 року першим робітничим президентом Чехословаччини Клементом Готвальдом.

Сьогодні в Музеї В. І. Леніна в Празі зберігається близько 60 тисяч фотокопій і оригінальних історичних документів. В 26 його залах демонструється більше 32 тисяч експонатів. Вони розповідають про відвідини Леніним Праги, про те, яку велику увагу приділяв він боротьбі чехословацького пролетаріату. Особливо цікаві розділи Музею, присвячені боротьбі Леніна проти меншовиків, його колосальній роботі по згуртуванню революційного руху. Багата експозиція, що розповідає про діяльність КПРС по втіленню в життя ленінських ідей.

Робота празького Музею В. І. Леніна багатогранна. Тут проводяться наукові конференції, влаштовуються різноманітні виставки, проходять зустрічі ветеранів революційного руху з молоддю.

М. МОЙСЕЕНКОВ,
власкор АПН.
Прага.

ПЛАНЕТА

Стара латинська приказка гласить: «Скільки умів, стільки й думок». У галузі вивчення мозку, який іще не розкрив багатьох своїх таємниць, немало випадків тилу «не виключено», «може бути»: численні здогади вчених поки що не підкріплені вагомитими доводами.

Коли мова йде про мозок, неодмінно говорять про нейрони. Що таке нейрони? Це нервові клітини, які завдяки своїм зв'язкам утворюють складні структури, в котрих складаються всі види інформації і з котрих ця інформація завжди можна одержати. І хоча нейрони діють аналогічно досконалому комп'ютеру, можлива їх поломка і вихід з ладу. Нейрони хворіють, слабшають, втрачають пам'ять, особливо у зрілому віці.

Чому одні люди старіють швидше, а інші повільно? Чому одні втрачають пам'ять, а інші її зберігають? Чому не завжди можна віднайти зв'язок між фізичною старістю і старінням мозку? В статті для італійського журналу «Джойя» (Мілан) на ці питання спробував відповісти професор Енцо ДЖАКОБІНІ, викладач невропсихіфармакології в Коннектикутському університеті (США).

У СВІТІ НАУКИ

Коли старіє мозок

— Старіння мозку починається після 15 років. До цієї вікової межі — найсприятливіший період для ефективного засвоєння іноземних мов та інших складних предметів, що вимагають доброї пам'яті.

У 20 і 30 років ми зовсім не відчуваємо, що старіємо, нам здається, що наші інтелектуальні спроможності невичерпні. Це відбувається тому, що «зв'язки» між нейронами ще добре налагоджені, ми маємо здатність великої концентрації на певній роботі.

Ослаблення пам'яті настає на рубежі 50 років. І хоча є багато думок, ясно одне — «дефіцит» пам'яті однаковий у чоловіків і жінок. Іноді можна чути, що через менший обсяг мозку жінки дурніші за чоловіків. Але не будемо забувати, що у Альберта Ейнштейна обсяг мозку був нітрохи не більший, ніж у жінок.

Нерідко «забуттєвість» пояснюється не стільки старінням, скільки неуважністю, тим станом, коли ти неначе витаєш десь у хмарах. Кожний із нас може загубити записник або геть-чисто забути, куди подів ключі, не може згадати телефонний номер, який нібито знав напам'ять ще вчора.

— Але чому це, як правило, стається з нами раптово?

— Наша пам'ять діє завдяки асоціаціям. Згадування відбувається

завдяки емоційній реакції, пов'язаній з умовами, в яких і відбувається виклик складованої інформації. З плином часу відзначається тенденція пригадувати щось із старого і забувати щось із нового.

— Чи правильно, що з 20-річного віку ми починаємо втрачати до 100 тисяч нервових клітин на день і що вони не можуть бути відновлені?

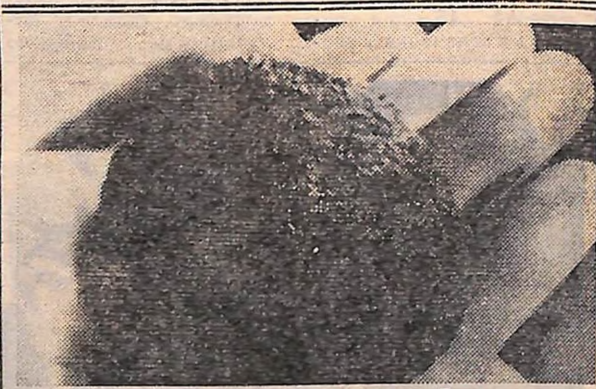
— Реальна цифра напевно далеко менша, і настільки мені відомо, поки що не можна підрахувати точну кількість відмираючих нейронів. Однак правильно, що клітини мозку, яких одного разу торкнулася хвороба або зруйновані з інших причин, не можна викинути чи відновити.

— Які найчастіші причини розумового старіння?

— Фізіологічне розумове старіння, пов'язане з плином часу, поки що мало вивчене. Є різні гіпотези, серед яких і можливість (але поки що не доведена) розпаду клітин через загальний знос організму з різних причин: від недостатнього постачання крові капілярами до скупчення лікофусину — продукту розпаду, від якого мозок не може звільнитися, він лишається в клітинах, змінюючи їхню функціональність.

Але найчастіша причина старіння — атеросклероз, зміни в тканинах судинної стінки.

(АПН).

На заході Швейцарії, неподалік від Тванна, археологи знайшли найдревнішу булку в Європі. Як вважають спеціалісти, цей хліб був випечений 4000—3500 років до н. е., повідомляє агентство Кейстон. На знімку: знахідка археологів.

Фото КЕЙСТОН — ТАРС.

СВІДЧИТЬ ПРЕСА

«Гармати замість масла»

Впливова столична газета Нової Зеландії «Домініон» виступила недавно з редакційною статтею, яка осуджує намір адміністрації США взяти на озброєння нові балістичні ракети МХ. Агентство преси Новини пропонує її з деякими скороченнями.

* * *

Президент Рейган удався до ганебної, хоч і знайомої, аргументації для розгортання ракет МХ: закрити «вікно уразливості» в американській обороні. Він має намір витратити мільярди доларів протягом найближчих п'яти років, щоб гарантувати Америці безпеку.

Однак питання полягає ось у чому: чи будуть жителі Сполучених Штатів почувати себе більш захищеними, ніж раніше? Адаже спробі примусити СРСР змінити свою політику перед лицем переважної військової сили ніколи не приносили успіху.

Післявоєнна історія свідчить про те, що Радянський Союз щоразу добивався рівноваги після американського наступу в тій чи іншій військовій галузі. Тому логіка підказує, що час зупинити гонку ядерних озброєнь і почати серйозні переговори про роззброєння.

Яким би приблизним не був мілішній баланс сил, кожна з великих держав має достатній потенціал для того, щоб змести з лиця землі свого противника й одночасно зруйнувати нашу планету. Перед лицем загрожуючої катастрофи мільйони людей у різних кутках планети виходять на вулиці, щоб сказати «ні» любителям воєнних авантур.

Зростає невдоволення мілітаристським курсом міністерства вашингтонської адміністрації і в самих Сполучених Штатах. Невдачі проміжні вибори показали, що американці, які терплять від економічної кризи, більше думають про масло, ніж про гармати. Губернатори штатів приєдналися до вимог впливових членів конгресу як від республіканської, так і від демократичної партії скоротити військові витрати.

(АПН).

Андрій не читав Баламути

(Продовження. Поч. у газеті за 22 та 27 січня ц. р.)

В ОНИ всідалися на старому місці, під крилатою вербою біля розірваної греблі. Поводилися трохи вимушено, хоча кожен намагався показати іншим, що його нічого не бентежить і, власне, нічого не сталося. Та час окропив їх своїм дощем. Усі бачили як що не разючі, то, у всякому разі, вельми помітні переміни, відколи не збиралися тут докупити. Що вже, здавалося б, Петро — душа компанії, завжди почувався, як риба в воді — і той, дивись, причепурився, замість вицілого на сонці вихора у волосся з'явився тонкий, хоч і трохи скошений проділ. І тримався солідніше.

Покри топтали на місці, Ніна, білявєнька, тендітна, невпевнено, ніби соромлячись власного голосу, запитала:

— Коли ж це ми останній раз тут були?

Усіх немовби прорвало. Залунали вигук, котрась із дівчаток аж у долоні сплеснула: як то давно. Зійшлися на тому, що перерва вийшла надміру довга і невинуватна. Гомоніли про те, що вже чули від старших, — частіше треба збиратися, не забувати друзів дитинства, бо школа школою, а куток їхній має своє життя, свої звичаї. Ось у Вадима й Тані, у Мишки й Петра кінець лосьмирічки на носі. Хтозна, куди розведуть дороги.

— Востаннє ми збиралися приблизно рік тому, — констатував Петро. — Пам'ятаєте, пекли молодую картоплю?

— Тебе ж не було восени, коли ми гриби збирали, — пригадала Надійка, єдина з кутка, котра зосталася з довгою русою косою. Подейкували, що вже раз хотіла відрізати, зробити модну зачіску, то Марія Григорівна встала до перукарні, умовила привезти людина. Надійчина мати була вчителькою, учні страшенно її любили. Найвідчайдушніші шибайголови ставали перед нею сумирними, найсоромливіші — сміливцями. Мабуть, тому й Надійчина коса не стала приводом для катяків про старомодність.

«Та», яку взявся доставити на вигін Мишко, була Таня. Смаглява, струнка, дівчина пишалася своєю вродою.

Тим часом гомін перших вражень поволі спадав. Хлопець збавнув: настала його черга. Всього їхній куток кільканадцятьма парами очей уже шукав поводиря. Вадим задумав було цілу передмову до книжечки, однак вчасно схаменився, згадав батькове: «Гарна книжка не любить, щоб її хвалили, її треба просто читати». Він напам'ять знав вірш, завдяки якому ніколи не наслідитися завести мову про це. Вадим хотів прочитати, не зазираючи в книжку, але подумав, що хтось може вирішити — спеціально вивчив, мов на уроці. Спитав:

— Хочете послухати вірш?

Пропозиція була незвичайна, на обличчях Вадим уздрів згоду, замішаний на подвиг. Лише Мишко приблизно вгадував сценарій і сприйняв цю звістку по-своєму: йому праглося спостерігти, як слухатимуть поезію доволішні. Він вірив — такого вірша зрозуміють.

— Кривда, — промовив неголосно Вадим, розгортаючи книжку.

— Як? — дзенькнула сріблястим голосом Ліда, симпатична, з тонким, ніжним личком, великими сіривато-блакитними очима, з яких постійно струменіли не то острах, не то цікавість.

— Кривда, — повторив Мишко, і Ліда вибачливо кивнула. І він почав читати вірша.

У Івася немає тата.

Не питає тільки, чому
Лиш від матері ласку знати
Довелося хлопчині цьому.
Він росте, як і інші діти,
І вистрибує, як усі.

Любить босим проготіти
По ранковій колісній розі.

Вадим одірвався від книжки. Вирішив: ліпше розповідати напам'ять, так можна спостерігати, хто як слухає. Йому страшенно хотілося, щоб вірш подобався. Він забув, що від цього великою мірою залежав і його особистий успіх перед Танею. Просто «Кривда» полонила його, і хлопець чекав, що ряснішки не виправдають його надії. Читав далі.

Але в серці жаринна стужа,
Є завітне в Івася одно —
Хоче він, щоб узав за руку
І пові йому тато в кіно.
Ну, нахай би смикнув за вухо,
Ну, награв би раз чи два,
Все одно він би тата слухав
І ловив би його слова.

Вадим помітив, як перехопило подих у Насті, дівчина, боячись, напевне, викрити, метнула поглядом по обличчях і прикрила пальцями поблідлі вуста.

(Далі буде).

Редактор Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.

На українському мові.

НАША АДРЕСА:

316050, МСП,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

БК 07528.

Індекс 61103.

Обсяг 0,5 друк. арк. Зам. № 59.

Тираж 55 500.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу комсомольського життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; ректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Газета виходить у вівторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
сидавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кировоград, вул. Гліни, 2.